

Lekarskie prawo do sprzeciwu sumienia a odpowiedzialność prawna

Streszczenie

Lekarski obowiązek niesienia pomocy pacjentom wynika nie tylko z zapisów Kodeksu Etyki Lekarskiej, lecz przede wszystkim z przepisu art. 30 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry (u.z.l.), nakazującego lekarzowi udzielenie pomocy „w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia, oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki”. Zastosowania przepisu art. 30 u.z.l. nie wyłącza również klauzula sumienia, zawarta w przepisie art. 39 u.z.l. stanowiącym, iż lekarz może co prawda odmówić wykonania świadczenia niezgodnego z sumieniem, jednak tylko wtedy, gdy nie spowoduje to niebezpieczeństwa utraty życia, ciężkiego rozstroju zdrowia oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki. Z kolei, w pozostałych okolicznościach, w przypadku odmowy udzielenia świadczenia, lekarz musi wskazać realne możliwości jego uzyskania u innego lekarza lub w innym podmiocie leczniczym. Dalsze rozważania mają zatem odpowiedzieć na pytanie, czy obecny kształt przepisu art. 39 u.z.l., z zastrzeżeniem zapisów art. 30 u.z.l. nie stawia lekarza przed dylematem: odpowiedzialność prawna czy sumienie.

Słowa kluczowe: klauzula sumienia, lekarze, odpowiedzialność prawna, odmowa

Physician's right to conscientious objection and legal liability

Summary

A medical obligation to help patients results not only from the provisions of the Medical Code of Ethics, but primarily of Article 30 of the Physicians and Dentists Act, according to which, a physician is obliged to provide medical assistance in all cases when the delay in doing so could cause the risk of death, heavy bodily injuries or severe health disorders and in other cases of urgency. Application of Article 30 is not excluded even by the conscience clause regulated by Article 39 of the same Act, which allows a physician to refrain from providing medical services which are inconsistent with their conscience, provided that they indicate the possibility of obtaining the same service from another doctor or at another medical entity, unless the delay in providing such medical assistance could cause the risk of death, heavy bodily injuries or severe health disorders and other urgent cases. For that reason, it is important to answer the question, whether the current wording of Article 39, in relation to

Article 30, forces a physician to make a difficult choice between legal liability and conscience.

Key words: conscience clause, physicians, legal liability, refusal

Медицинское право на отказ от принципа совести и юридическая ответственность

Резюме

Медицинская обязанность заботиться о больных связана не только с положениями Кодекса медицинской этики, но, в первую очередь, со ст. 30 Закона о профессии врача и стоматолога, требующих от врача оказания помощи "в любом случае, когда задержка в предоставлении такой приведет к потере жизни, тяжелых травм или серьезного расстройства здоровья, а также в других случаях, не терпящих отлагательства». Применение ст. 30. 1. не исключает также принцип совести, содержащейся в ст. 39. 1., который предусматривает, что врач действительно может отказаться от исполнения положения вопреки совести, но только если это не вызывает опасности для жизни, тяжелых расстройств здоровья, а также в других случаях, не терпящих отлагательства. С другой стороны, в других обстоятельствах, в случае отказа предоставить помощь, врач должен указать реальные возможности для получения таковой от другого врача или в другом медицинском учреждении. Дальнейшие соображения должны ответить на вопрос: действительно ли текущая ст. 39. 1. с учетом положений ст. 30. 1. не ставит врача перед дилеммой: юридическая ответственность или совесть.

Ключевые слова: принцип совести, врачи, юридическая ответственность, отказ